

νά καταστρέψῃ διὰ πυρπολικῶν τὸν ἐνετικὸν στόλον, ἀλλὰ διὰ τῆς τοῦ Δανδόλου προνοίας ἐματαιώθη τὸ τόλμημα. Ἐπειτα τῇ 9 Ἰανουαρίου ἐγένετο πάλιν νέα ἔξοδος, ἣν ἀπέκρουσεν ὁ Βονιφάντιος. Ὡστε πόλεμοι, φόνοι, δηώσεις, ληστεῖαι ἐξηκολούθησαν οὕτω καθ' ὄλον σχεδὸν τὸν Ἰανουάριον· καὶ οἱ μὲν ἡμέτεροι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἠτῶντο τὸ δὲ στρατόπεδον τῶν Φράγκων ἤρχισε νὰ πάσχη τὰ πάνδεινα ἐκ τῆς στερήσεως τροφῶν. Τελευταῖον τῇ 25 Ἰανουαρίου ἢ πρὸ καιροῦ κατὰ τῶν Ἀγγέλων βόσκουσα ἀγανάκτησις ἐξερράγη εἰς ἐπανάστασιν, λαὸς δὲ καὶ μοναχοὶ συρρεύσαντες εἰς τὸν τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας ναὸν ἀπήτησαν παρὰ τῆς συγκλήτου καὶ τοῦ ἀνωτέρου κλήρου τὴν καθαιρέσιν τῶν ἀνικάνων βασιλέων καὶ τὴν ἀναγόρευσιν νέου ἡγεμόνος. Ὁ Μούρτζουφλος δὲν ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὸ κίνημα τοῦτο, καὶ ἐπειδὴ ἐλογίζετο ὀπαδὸς τῆς καθαιρεθείσης δυναστείας οὐδεὶς ἐσκέφθη νὰ προχειρίσῃ αὐτὸν βασιλέα. Ἄλλ' ἐν τούτοις ἡ ἐκλογὴ ἀπέβη δυσχερῆς, διότι ἅπαντες οἱ ἐπιφανεῖς ἄνδρες ἀπεποιῶντο τὴν ἐπικίνδυνον ταύτην τιμὴν. Ὁ μᾶλλον τῶν ἄλλων πλειονοψηφῆσας Κωνσταντῖνος ὁ Ραδινὸς κατέφυγεν εἰς μονὴν τινα καὶ ἐγένετο μοναχός, ἀναρχία δὲ πλήρης ἐπὶ τρεῖς ἐπεκράτησεν ἡμέρας, μέχρις οὗ ἀνδρεῖὸς τις νεανίας, κατὰ δὲ τὰ ἄλλα ἄσημος, ὁ Νικόλαος Καναβός, ἀπεδέξατο τὸ στέμμα καὶ τῇ 28 Ἰανουαρίου ἐχρίσθη (1) βασιλεὺς ἄνευ συμπράξεως τοῦ πατριάρχου Ἰωάννου Καματηροῦ. Ὁ Καναβὸς ἐστρατοπέδευσε ὡς ἐν φρουρίῳ ἐν τῇ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, ἐνῶ ὁ Ἀλέξιος Δ' καὶ ὁ ἐτοιμοθάνατος Ἰσαάκιος ἐφυλάττοντο ἐν Βλαχέρναις ὑπὸ τοῦ Μουρτζούφλου. Ὅταν ὁ πρῶτος ἔμαθε τὴν καθαιρέσιν αὐτοῦ, ἀντὶ νὰ σωφρονισθῇ καὶ νὰ ὑποκύψῃ ἐζήτησε πάλιν σωτηρίαν ἀπὸ τῶν Φράγκων καὶ ἐπεμψε τὸν Μούρτζουφλον πρὸς τὸν Βονιφάτιον ἵνα ἐξορκίσῃ αὐτὸν νὰ καταλάβῃ τὰς Βλαχέρνας. Ἐννοεῖται ὅτι οἱ Φράγκοι δὲν ἐκόφευσαν εἰς τὴν πρόσκλησιν ταύτην. Ἄλλ' ὅτε τὴν ἐπιούσαν νύκτα ἐπῆλθον ἵνα εἰσέλθωσιν εἰς τὰς βασιλείας ἐκεῖνα εὗρον τὰς πύλας κεκλεισμένας καὶ ἀνεχώρησαν καταρῶμενοι τὸν ἐπίσκοπον νεανίαν ἀδίκως ὅμως ταύτην τὴν φορὰν, διότι ἐν τῷ μεταξὺ ὁ ἄθλιος εἶχε φυλακισθῆ ὑπὸ τοῦ Μουρτζούφλου. Ὁ ἀνὴρ οὗτος, ὅστις πρὸ καιροῦ ἐποφθαλμία εἰς τὸν θρόνον, ἐνόμισεν ἤδη ἐπιτηδείαν τὴν περίστασιν νὰ πληρώσῃ τὸν πόθον αὐτοῦ. Ὅθεν συνεννοηθεὶς, μετὰ τοῦ θησαυροφύλακος Κωνσταντίνου, αὐτοῦ ἐκείνου ὅστις εἶχε πρὸ μικροῦ προδώσει τὸν Ἀλέξιον Γ', προσφικεῖσθαι τοὺς Βαριάγους, οἵτινες εἰς 15.000 ἀνδρῶν συμποσούμενοι ὤρμησαν ἐπὶ τὰς βασιλείας. Ὁ Ἀλέξιος Δ' καταπτηθεὶς ὑπὸ τοῦ θορύβου καθικετεύει τὸν νομιζόμενον φίλον του νὰ σώσῃ αὐτόν, ὁ δὲ καθ' ἄρχαὸς τὸν κρύπτει εἰς τι τῶν δωματίων, ἐπειτα δὲ τὸν ἀποπέμπει δέσμιον εἰς τὴν φυλακὴν, ἀναγορεύεται βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ κλήρου, πειθομένων ὅτι αὐτὸς μᾶλλον ἢ πᾶς ἄλλος δύναται νὰ πηδαλιουχῆσῃ τὸ κράτος ἐν τῇ τρικυμίᾳ ἐκείνῃ, στέφεται πανηγυρικῶς ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τῇ 5 Φεβρουαρίου ὑπὸ τοῦ πατριάρχου καὶ φονεύει τὸν τε Καναβὸν θελήσαντα νὰ ἀντισταθῇ καὶ τὸν Ἀλέξιον Δ', ὅστις καθ' ἑαυτὸν μὲν δὲν ἤθελε βεβαίως φαντασθῆ ἀντίστασιν τινα ἠδύνατο ὅμως νὰ ἀποβῇ ἐπικίνδυνος διὰ τῆς προστασίας τῶν Φράγκων. Ὁ δὲ γέρον Ἰσαάκιος ἐξέπνευσεν ἅμα μαθὼν τὸν τραγικὸν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ θάνατον.

Ὁ Ἀλέξιος Ε' (διότι οὕτως ὀνομάζεται ὁ Ἀλέξιος Λούκας Μούρτζουφλος ἐν τῇ σειρᾷ τῶν βασιλέων τοῦ Βυζαντίου) εἶλε τὸ γένος ἐξ ἐνὸς τῶν ἀρχαίων τῆς στρατιωτικῆς ἀριστοκρατίας οἰκῶν καὶ εἶχεν ἅπαντα τὰ συνήθη αὐτῶν προτερήματα καὶ τὰ συνήθη

(1) Ἐστίφηθη δηλονότι.

